

Практичні аспекти застосування екстрадиції

**Сергій Гребенюк,
Радник ЮБ «Егоров,
Пугінский, Афанасьєв та
партнери»**

Екстрадиція (видача) – це форма міжнародного співробітництва держав в боротьбі із злочинністю, яка полягає в арешті і передачі однією державою іншій державі (за запитом останньої) осіб, які підозрюються чи звинувачуються у вчиненні злочинів (для судового розгляду), або осіб, вже засуджених судовими органами цієї держави (при виконання вироку).

КПК України встановлює, що **запит про видачу особи** (екстрадицію) **направляється за умови**, якщо за законом України хоча б за один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбачено покарання у виді позбавлення волі на максимальний строк не менше одного року або особу засуджено до покарання у виді позбавлення волі і невідбутий строк становить не менше чотирьох місяців.

Видана в Україну особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності або щодо неї може бути виконано вирок суду лише за ті злочини, за які здійснена видача (екстрадиція).

Відповідно до Європейської конвенції про видачу правопорушників **видача не здійснюється, зокрема у випадках:**

- коли сплинули строки давності;
- коли запит розглядається запитованою Стороною як політичне правопорушення або правопорушення, пов'язане з політичним правопорушенням;
- коли запит був зроблений з метою переслідування або покарання особи на підставі її національної приналежності чи політичних переконань тощо.

Центральними органами щодо видачі особи (екстрадиції) є:

Генеральна прокуратура України
(щодо видачі (екстрадиції)
підозрюваних, обвинувачених у
кримінальному провадженні під час
досудового розслідування)

найбільш поширена

Міністерство юстиції України
(щодо видачі (екстрадиції)
підсудних, засуджених у
кримінальних провадженнях під
час судового провадження або
виконання вироку суду)

Клопотання про видачу особи готує слідчий, прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, або суд, який розглядає справу чи яким ухвалено вирок.

Основні вимоги до клопотання:

Клопотання складається у письмовій формі і повинно містити:

1. дані про особу, видача якої вимагається;
2. обставини і кваліфікацію вчиненого нею злочину;
3. обов'язкові документи, що додаються до клопотання, зокрема:

3.1 засвідчена копія ухвали слідчого судді або суду про тримання особи під вартою, якщо видача запитується для притягнення до кримінальної відповідальності;

3.2 довідка про відомості, які вказують на вчинення кримінального правопорушення особою, або довідка про докази, якими підтверджується винуватість розшукуваної особи у його вчиненні;

3.3 положення статті закону України про кримінальну відповідальність, за яким кваліфікується кримінальне правопорушення;

Порядок подання клопотання та запиту на екстрадицію:

Центральний орган України за наявності підстав, передбачених міжнародним договором України, звертається із запитом про видачу особи в Україну *до компетентного органу іноземної держави протягом п'яти днів з дня отримання клопотання (клопотання передається від відповідної регіональної прокуратури у десятиденний строк з дня затримки особи на території іноземної держави).*

Запит супроводжується:

- оригіналом або завіреною копією обвинувального вироку та постанови суду або постанови про негайне затримання чи ордера на арешт або іншого розпорядження, яке має таку ж силу і видане відповідно до процедури, передбаченої законодавством запитуючої Сторони;
- викладом правопорушень, за які вимагається видача. Час і місце їх вчинення, їх юридична кваліфікація і посилання на відповідні правові положення зазначаються якнайточніше;
- копією відповідних законодавчих актів або, коли це неможливо, викладом відповідного закону і, по можливості, якнайточнішим описом відповідної особи, а також будь-якою іншою інформацією, яка може сприяти встановленню її особистості та громадянства.

Якщо інформації, надісланої запитуючою Стороною, недостатньо для ухвалення запитуючою Стороною рішення на виконання цієї Конвенції, остання Сторона запитує необхідну додаткову інформацію і може встановлювати термін її отримання.

Основні права особи, видача якої запитується:

- знати, у зв'язку з яким кримінальним правопорушенням надійшов запит про її видачу;
- мати захисника і побачення з ним за умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допитів;
- у разі затримання - на повідомлення близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- брати участь у розгляді судом питань, пов'язаних з її триманням під вартою і запитом про її видачу;
- ознайомлюватися із запитом про видачу або одержати його копію;
- оскаржувати рішення про тримання під вартою, про задоволення запиту про видачу;
- висловлювати в судовому засіданні свою думку щодо запиту про видачу;
- звертатися з проханням про застосування спрощеної процедури видачі.

Тимчасовий арешт

Відповідно до Європейської конвенції про видачу правопорушників у термінових випадках може бути застосовано тимчасовий арешт розшукуваної особи.

Такий арешт припиняється якщо, впродовж 18 днів після нього, запитувана Сторона не отримує запиту про видачу правопорушника і необхідні документи.

Час тримання виданої особи під вартою на території запитуваної держави у зв'язку з вирішенням питання про видачу в Україну, а також час її етапування зараховуються до загального строку відбування покарання, призначеного вироком суду України.

Тимчасова видача

У випадку необхідності запобігання закінченню строків давності притягнення до кримінальної відповідальності або втраті доказів у кримінальному провадженні може бути застосовано тимчасову видачу.

У разі задоволення запиту про тимчасову видачу така особа має бути повернута до відповідної іноземної держави у погоджений строк.

Продовження строку тимчасової видачі, має бути оформлено в усному порядку не пізніш як за двадцять днів до закінчення строку тимчасової видачі.

Процедура передачі особи, яка підлягає видачі відповідно до Європейської конвенції про видачу правопорушників

Запитувана Сторона інформує запитуючу Сторону про своє рішення щодо видачі.

- У випадку будь-якої повної або часткової відмови наводяться її причини.
- Якщо запит *задовольняється*, запитуюча Сторона інформується про місце і дату передачі правопорушника та про тривалість строку, впродовж якого відповідна особа утримувалась під вартою з метою її передачі.
- Якщо відповідна особа не була прийнята у визначений день, вона може бути звільнена через 15 днів і у будь-якому випадку звільняється через 30 днів. Запитувана Сторона може відмовити у видачі її за те ж саме правопорушення.
- Якщо Сторона з незалежних від неї обставин не може передати або прийняти особу, яка підлягає видачі, вона повідомляє про це іншу Сторону. Обидві Сторони домовляються про нову дату передачі правопорушника і застосовують положення пункту 4 цієї статті.



ЮРИДИЧНЕ
БЮРО

ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКІЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

01030, Україна, Київ,
вул. Володимирська, б. 38

Тел.: +380 (44) 492 82 82

Факс: +380 (44) 492 82 72

www.eapar.ua

Sergiy Grebenyuk,
Council

s.grebenyuk@eapar.ua